

תוכן עניינים

1	מבוא
2	סקירת ספרות
2	1. ילדים והורים – מאפיינים
	1.1 מאפייני הורים – סגנונות הורות והבדלים מעמדיים בסגנון החיים ואידיאולוגיית גידול הילדים
2	
7	1.2 מאפייני הילדות – חיברות, קבוצת השווים, ארגון וניהול הפנאי
	2. ספורט וסוציאליזציה – ערכים, מיומנויות, דפוסי התנהגות שנרכשים בפעילות הספורטיבית והקשר לסגנון החיים
9	
11	3. ילדים וספורט תחרותי
11	3.1 מהו ספורט תחרותי?
12	3.2 השפעת ההשתתפות בספורט תחרותי על ילדים
14	3.3 אתגרים וקשיים
15	4. השפעת ההורים על ילדיהם הספורטאים
19	דיון
21	סיכום

מבוא

המחקר הנוכחי עתיד להעמיק ולבחון את השפעתם של ההורים על הקריירה הספורטיבית של ילדיהם, ועל העיסוק בה בעתיד. השיח הסוציולוגי, נותן משקל רב להורים ולמשפחה בתהליך החיברות של ילדים, כאשר ההשפעה עליהם היא מרבית בכל היבט בחייהם (Dascălu, 2021). זאת לצד סוכני חיברות אחרים כמו – קבוצת השווים ובית הספר (Brown, Mounts, Lamborn, & Steinberg, 1993). אי לכך שאלת המחקר שתנחה עבודה זו היא: כיצד ובאיזה אופן משפיעים ההורים על ילדיהם הספורטאים, ועל סיכוייהם שימשיכו לעסוק בו גם בבגרותם? בהתבסס על שלושה מרכיבים: מאפייניהם האישיים, תמיכה וחינוך.

זהו מחקר עיוני המתבסס על סקירת ספרות מעמיקה בנושא שתציג היבטים והסברים תאורטיים ואמפיריים מן השיח הסוציולוגי העכשווי, וכן היבטים פסיכולוגים המיוחסים לנושא. הפרק הראשון ידון באופן ספציפי במאפייני הורות וילדות כמו סגנונות הורות מעמדיים, סוגי הון, תהליך החיברות וסוכניו, וכן ניהול פנאי והקשר לספורט. הפרק השני יעסוק בספורט וסוציאליזציה, הערכים ודפוסי התנהגות הנרכשים בעת פעילות ספורטיבית. הפרק השלישי יתמקד במאפייני הספורט התחרותי והשפעת ההשתתפות בו על הילד, יחד עם האתגרים הנלווים לו. הפרק הרביעי ידון בשאלת המחקר. לבסוף, יוצג פרק דיון וסיכום שיציג את האינטגרציה בין ממצאי המחקרים הקודמים שהוצגו בפרק סקירת הספרות, תוך בחינת מידת הלימתם, כן מסקנות שיוסקו בעקבות ממצאים אלו והמלצות יישומיות.

סקירת ספרות

סקירת הספרות תציג בזה אחר זה את הפרקים העוסקים בנושאי העבודה, לפי סדר חשיבותם ומידת הקשר שלהם לנושא הנחקר. הפרק הראשון מתייחס באופן ספציפי למאפייני הורות וילדות בהתייחס להיבטים סוציולוגיים ופסיכולוגיים רלוונטיים, כמו סגנונות הורות מעמדיים, סוגי הון, תהליך החיברות וסוכניו וכן ניהול פנאי והקשר לספורט. ישנה חשיבות לבחון את כלל המאפיינים הללו, מאחר ויתכן ויש להם השפעה על האופן שבו הילדים מפתחים את הקריירה הספורטיבית שלהם. הפרק השני, גם הוא בעל חשיבות לבחינת הנושא המחקרי, יעסוק בספורט וסוציאליזציה, והערכים ודפוסי התנהגות הנרכשים בעת הפעילות הספורטיבית. הפרק השלישי יתמקד במאפייני הספורט התחרותי והשפעת ההשתתפות בו על הילד, יחד עם האתגרים הנלווים לו. הפרק הרביעי יתייחס לגורמים נוספים שעשויים להוות גורמי השפעה על הקריירה של הילד בספורט תחרותי לצד השפעת ההורים. הפרק החמישי והאחרון הוא העיקרי מבין כלל הפרקים ותפקידו למעשה לסייע בענייה על שאלת המחקר ולהתמקד באופן ממשי באופן שבו משפיעים ההורים על ילדיהם הספורטאים, ועל סיכוייהם שימשיכו לעסוק בו גם בבגרותם, וזאת בהתייחסות למאפייניהם האישיים, תמיכה (רגשית וכלכלית) וחינוך.

1. ילדים והורים – מאפיינים

1.1 מאפייני הורים – סגנונות הורות והבדלים מעמדיים בסגנון החיים ואידיאולוגיית גידול הילדים

עבודה זו עתידה לבחון את האופן בו ההורים משפיעים על ילדיהם הספורטאים ועל סיכוייהם לעסוק בספורט בעתיד. מתוך כך, פרק זה יחולק לשני תתי-פרקים: התת-פרק הראשון עתיד לעמוד מנקודת מבט סוציולוגית את מאפייני ההורות, סגנונות הורות מרכזיים, סגנון חיים ואידיאולוגיה בגידול ילדים, ואילו התת-פרק השני יציג את מאפייני הילדות, תהליך החיברות, השתלבות בקבוצת השווים, ארגון וניהול הפנאי בקרב ילדים.

אין מחלוקת בדבר השפעתם הרבה של הורים על התפתחות ילדיהם ועל האופן שבו הם יפעלו והתנהגו במהלך חייהם הבוגרים. אולם על מנת לבחון ולהעמיק בסוגיית תפקידם של הורים והגרעין המשפחתי, יש צורך לבחון זאת דרך הפריזמה של השיח הסוציולוגי שטומן בחובו גישות ותאוריות שונות. ישנם גורמים רבים המשפיעים על התפתחותו של הילד. אחד המודלים החשובים בנושא זה הוא המודל הביו-אקולוגי של יורי ברונפנברנר (Bronfenbrenner, 1979). לפי מודל זה, ילדים מקיימים אינטראקציה ישירה ועקיפה עם סוכני חיברות שונים, והתפתחותו תלויה אפוא בגורמים סביבתיים בה הוא מתפתח וגדל. מתוך הנחת יסוד זו ניתן לטעון כי על מנת לבחון את אופן התפתחותו של הילד יש צורך להבין את מאפייני הסביבה. ברונפנברנר סבר כי יש לפרט חמישה מעגלים שהינם למעשה מערכות היחסים שלו עם הסביבה: מיקרו – המערכות בהן גדל הילד והשפעתן עליו היא ישירה כמו משפחה גרעינית וחברים קרובים; מזו – מערכת ביניים המשפיעה על הילד כמו משפחה מורחבת ובית הספר; אקסו – מכלול גורמים המשפיעים בצורה יותר עקיפה על הילד כמו שכנים, חברים של משפחה, מדיה, שירותי רווחה וכד'; מאקרו – מערכת המשקפת מכלול אלמנטים הקשורים לתרבות, אידיאולוגיות, עמדות ותפיסות של התרבות והחברה בה הילד גדל; כרונו – זוהי המערכת החיצונית ביותר הינה למעשה תבנית של אירועים סביבתיים על פני ציר הזמן של תהליך ההתפתחות של הילד, וכן תנאים סוציו-היסטוריים (שם).